

INLEVEREN

(Uit: 'Zeeuwse Verhalen', 1987, Uitg. Michon, Bussum. Auteur W. Phaff)

Het is maandagochtend tien uur precies als de telefoon gaat. Ik ben net bezig de kas te controleren en raak dus prompt de tel kwijt. 'Met het Zeeuws Biologisch Museum, goedemorgen'. zeg ik.

'Hoi, mi'jewannesvandiekeningriepskareke'.
'Pardon, ik verstond u niet, met wie spreek ik?'
'Mi'Jewannes va'Dieke in Griepskareke!'.
'Meneer van Dijke uit Grijskerke, wat kan ik voor u doen?'
'Niks, 'k mog allenig wete of julder vandaeye open ben?'
'Ja meneer, wij zijn elke dag open van tien uur 's morgens tot vijf uur 's middags'.
'O'. Klik, tututu.

Verongelijkt leg ik de hoorn weer op het toestel en ga verder met de kascontrole. Die kleine rot dubbeltjes ook. Uitgerkend als je die krumels zit te tellen gaat de telefoon.
Na drie minuten ben ik 'Jewannes' helemaal vergeten.

Om tien voor elf gaat de deur van het museum aarzelend langzaam open en een gerimpeld oud koppie blik langs -bijna dóór- me heen het museum in. Mijn 'goedemorgen' doet hem verschrikt in mijn richting kijken. Uit die reactie concludeer ik dat de man flink bijziend is en dat blijkt ook wel als ik zijn bril zie: de glazen lijken het meest op jampotbodems. Zodra de man zijn blik op mij scherp heeft gesteld, komt hij enthousiast over de balie leunen met de poëtische kreet: 'hoi, 'k bin Jewannes va' Dieke. 'k komme es nae julder schellepe kieke'.

Als ik met een klank van herkenning in mijn stem vraag of meneer van Dijke soms op Grijskerke woont, krijg ik prompt de wedervraag: Jae, ken jie mien dan? En terwijl de kraalogjes me doordringend aankijken, gaat hij verder zonder het antwoord op zijn eerste vraag af te wachten: 'va' wie bin jie der ene?' Om vervolgens vast te stellen: 'jie kom nie uut Griepskareke!'

Daarmee is het probleem voor hem opgelost en met een zucht van verlichting vinden de oude ellebogen weer rust op de balie.

Even blijft de man in gepeins verzonken alsof hij zich afvraagt waarom hij hier in dit museum staat. Als hij de draad weer heeft opgepikt, kijkt hij me streng aan en stelt vast: 'julder 'en 'ier 'n tentoonstellinge mi schellepe'.
'Dat klopt meneer, wilt u eens kijken?'
'Wa doch jie dan da'k vo' kwam? Mae' eerst za'k joe 's wa' laete zien'.

Uit zijn jaszak komt een pakje te voorschijn, gewikkeld in een schone boerenzakdoek. Met trillende vingers van voorzichtige inspanning vouwt de man de zakdoek op de balie open, onderwijl voortdurend in een vreemde taal mompelend: 'Petalocardia pectinifera, Strombiformis glaber, Epitonium frondiculum, Gemmula antwerpiensis, Cirsostrema greenlandicum'. Uit de zakdoek komen vijf langwerpige vloei papieren pakjes te voorschijn, stuk voor stuk dicht gehouden met een plakkerijtje waarop in gecalligrafeerd schrift een hoofdletter en een kleine letter prijken. Nadat de oude baas het met P.p. gemerkte pakje opengemaakt heeft, toont hij trots een glazen buisje met drie minuscule schelpklepjes tussen propjes watten: 'Petalocardia pectinifera, 'ier op 't strand zelf gevonden. Mooi 'e?'

Even ben ik sprakeloos als ik beseft dat de oude baas ondanks zijn bijziendheid in staat is zulke kleine 'rotschelpjes' te vinden, die ik met mijn halve eeuw jongere ogen nog nooit op ons strand had vermoed. Aangestoken door mijn bewondering begint de man -van de hak op de tak springend- over zijn hobbies te vertellen.

Toen hij zestien jaar geleden met pensioen ging, had hij twee hobbies: cactussen en schelpen. 'Kiek, dit is strombiformis glaber. Da was 'n mooien tied jong. Ik was lid van de cactussenclub Succulenta. Ik had wel vuufhonderd verschillende in mijn kas achter 't 'uus. Kiek, d'n deze is Epitonium frondiculum; stikke zeldzaam zo'n grote. Ze bin zo kapot. Ik was ook lid van de Malleologische Vereniging. Je weet wel: de schellepeclub'. Terwijl hij verder babbelt over vroeger kan ik aan hem zien dat hij het allemaal opnieuw beleeft. Tot ik hem vraag waarom hij steeds in de verleden tijd spreekt. Met een schok komt hij in de werkelijkheid terug. En dan volgt er dit verhaal:

Drie jaar geleden stierf zijn vrouw. Dat betekende dat hij minder AOW kreeg. Hij zegde zijn lidmaatschap van Succulenta op en verkocht zijn cactussen aan een handelaar. De kas wilde niemand hebben. Met tranen in zijn ogen verteld hij over zijn Notocacti en Mammillaria's, over de Stapelia's met hun prachtige, maar walgelijk geurende bloemen. Zijn schelpenhobby was hij blijven doen tot hij vorig jaar, toen zelfs de 'absolute minima' met een aftopping te maken kregen, gedwongen werd ook de Malacologische Vereniging op te zeggen. 'D'r bin 'k drieëntwintig jaer lid van 'ewest, m'n jong'.

In een poging hem op te beuren probeer ik nog: 'gelukkig hebt u uw schelpenverzameling nog'. Er valt een korte, maar pijnlijke stilte. Dan zegt hij: 'jao, nog wel, ma' volgende maond mot 'k na' 't bejaerdenhuus. Ze 'ebbe me al 'ezeid dat dé gin ruimte is vo' aol die schellepe'. En gelaten sjokt hij naar de schelpententoonstelling van ons museum met de woorden: 'd'r nae kieken kun ze me nie verbieje!'.